

Ai Weiwei, Sakıp Sabancı Müzesi'ndeki sergisi için İstanbul'da

“Ai Weiwei Porselene Dair” sergisi Akbank'ın desteğiyle Sakıp Sabancı Müzesi'nde açıldı

Çağdaş sanat alanının en etkin figürlerinden Ai Weiwei'in Türkiye'deki ilk kişisel sergisi Akbank'ın desteğiyle Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi'nde (SSM) açıldı. “**Ai Weiwei Porselene Dair**” başlıklı sergi için sanatçının da katılımıyla bir basın toplantısı düzenlendi. SSM Müdürü Dr. Nazan Ölçer ile Akbank Yönetim Kurulu Başkanı Suzan Sabancı Dinçer'in konuşmacı olarak katıldığı toplantıda sanatçı Ai Weiwei de eser sayısı bakımından dünyada şimdiye kadar gerçekleştirilen en kapsamlı sergisi hakkında bilgi verdi.

SSM'nin üç katına yayılan ve 100'ü aşkın eserin yer aldığı sergi, sanatçının porselen üretimine odaklanıyor. Kariyeri boyunca birçok alanda çalışan Ai Weiwei'in porselenlerinin yanı sıra video, duvar kâğıdı ve fotoğrafları da sergi kapsamında yer alıyor. “Ai Weiwei Porselene Dair”, 1976-1977 imzalı ilk porselen çalışmasından İstanbul için özel olarak ürettiği yeni eserlerine uzanan seçkisiyle, bu sanatçının dünyasının keşfedilebileceği benzersiz bir ortam sunuyor.

“Ai Weiwei Porselene Dair”, sanatçının eserlerinde tekrar tekrar beliren “yeniden üretme”, “putları kırma” ve kültür imgelerinden yararlanma olarak da açıklanabilecek “benimseme” gibi kavramlara yoğunlaşan bir kurguyla onun sanat pratiğine ayrıntılı bir bakış imkânı sağlıyor. Sergi “sanat hayattır, hayat sanattır” anlayışı doğrultusunda üreten Ai Weiwei'in yaşamöyküsünün izlerini takip ediyor.

Eserlerinde hem Çin el sanatları geleneğine hem de Batı sanat tarihinden referanslara yer veren Ai Weiwei'in SSM'deki seçkisi, bu özelliğini yansıtan örnekleri kapsıyor. Sanatçının bu sergide odaklandığı porselen malzemesi, onun sahicilik, değer sistemlerinin tarihteki dönüşümü ve sanatın toplumsal değişimi etkilemekteki rolü konusunda ortaya attığı temel sorulara bir kapı açma görevini üstleniyor. Çin porselenlerini hem tarihe hem de günümüze dair anlamlar taşıyan bir malzeme olarak ele alan Ai Weiwei, geleneksel form ve dili güncel tartışmaların içinde kullanıyor. “Ai Weiwei Porselene Dair”, sanatçının bu malzemeyle ürettiği eserlerde belirleyici unsur olan tüm metotları içeren bir seçki sunuyor.

Sergi, Ai Weiwei'in porselen üretimine odaklanmanın yanı sıra ikonik eserlerine de yer veriyor. Sanatçıyı çağdaş sanat tartışmalarının ön saflarına çeken, zamanımızın en tanınmış sanatçılarından biri haline getiren *Ayçekirdekleri* yerleştirmesi, onun hem porselen üretiminin tarihiyle ilişkisinin hem de bu malzemeyi güncel duruma dair yorumlarını nasıl kullandığının örneği olarak yer alıyor. *Han Hanedanı Vazosunu Düşürmek* başlıklı eseri ise, Ai Weiwei'in put kırıcı eylemlerinden biri olarak, sanatçının var olan değer sistemlerini sorgulamak için farklı dönüştürme yöntemlerini örnekliyor. Sanatçı İstanbul sergisi için özel olarak ürettiği

Mavi-Beyaz Porselen Tabaklar ve Sütun Gibi Üst Üste İstiflenmiş Porselen Vazolar eserlerinde ise güncel krizleri, Yunan ve Mısır rölyefleri ile seramiklerine gönderme yaparak yansıtıyor, tarihin döngüsel yapısı üzerine düşündürüyor.

Sanatı sadece estetik bir uygulama olarak değil, yeni sorular ortaya atmak için fırsat olarak gören Ai Weiwei, gündelik hayattaki olaylara tepki verirken sık sık Çin'e özgü malzemeye gönderme yapıyor. Sanatçı, sergide yer alan eserlerinde bugüne ulaşmış antik çağ kalıntıları ışığında tarih konusunda düşünüyor ve çağdaş dünyaya dair kapsamlı bir bakış sunuyor.

“Ai Weiwei Porselene Dair” sergisi süresince düzenlenecek atölye çalışmaları, çocuk eğitim programları, konferans ve panellerle Ai Weiwei'in sanatı derinlemesine işlenecek. Etkinliklerden ilki olan ve 13 Eylül Çarşamba, saat 18.00'de gerçekleştirilecek sanatçı konuşmasında Ai Weiwei, Londra Royal Academy of Arts'ın sergiler eski direktörü Sir Norman Rosenthal'la sanat pratiği üzerine konuşacak.

“Ai Weiwei Porselene Dair” sergisi kapsamında Sir Norman Rosenthal, Hans Ulrich Obrist ve Stacey Pierson'ın katkılarının yer aldığı bir katalog yayınlanacak. Sanatçının üretiminin yanı sıra beslendiği Çin el sanatları geleneğinin de işleneceği katalog, Ai Weiwei üzerine kapsamlı bir kaynak olma özelliği taşıyacak. “Ai Weiwei Porselene Dair” sergisi 28 Ocak'a kadar SSM'de ziyaret edilebilecek.

“Ai Weiwei Porselene Dair” sergisi üzerine...

Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi Müdürü Nazan Ölçer: Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi’nde (SSM), dünyaca ünlü sanat eleştirmenleri tarafından çağdaş sanatın en önemli ve etkili isimlerinden biri kabul edilen Ai Weiwei’i ağırlamaktan büyük mutluluk duyuyoruz. “Ai Weiwei Porselene Dair” isimli sergide sanatseverler, sanatçının ilk porselen çalışmasından, İstanbul için özel ürettiği yeni eserlerine kadar kapsamlı bir seçkinin yanı sıra yaşamöyküsünü de tanıma şansı bulacak.

Sanatseverlerle buluşturduğumuz bu serginin arkasında çok ilginç bir hikâye var. Ai Weiwei’in 2016 yılının Mart ayında Türkiye’deki mülteci kamplarını ziyaret etmek için İstanbul’a gelmesi, beni SSM’de ziyaret etmesi ve ardından hemen ertesi gün benim kendisiyle bir araya gelerek yıllar önce görev yaptığım Türk ve İslam Eserleri Müzesi’ne gitmemiz; bu serginin doğmasını sağlayan ilk adımdı. Müze ziyaretimiz sırasında Ai Weiwei’in bir Çin porseleninin Osmanlı zanaatı ile buluşmasıyla ortaya çıkan eseri gördüğünde adeta yüzünün aydınlanması ise bu sergiyi bugüne taşıyan kıvılcım oldu.

Ai Weiwei ile sergiye dair ilk görüşmelerimizi yaparken, o anın hepimizde bıraktığı etkiyle Türkiye’deki ilk sergisinde de sanatçının uzun zamandır ilgilendiği porselen üretimine odaklanmasına birlikte karar verdik. Sergiyi ziyaret eden sanatseverler eminim ki birçok sürprizle karşılaşacak, sanatçının ifadesiyle de, “Ai Weiwei Porselene Dair” şimdiye kadar kendisinin yaptığı en kapsamlı ve en çok eserinin yer aldığı sergisi olma özelliğini taşıyor.

Ai Weiwei, dünya barışı için çalışan ve üreten bir sanatçı. Bugünün dünyasındaki trajedileri eserlerine yansıtarak barışçıl tavrını yansıtmak konusundaki başarısı ise eminim sergiyi ziyaret eden herkesi derinden etkileyecek ve belki ilham verecek.

Kuruluşumuzdan itibaren pek çok büyük sergiyi yapmamıza ve Türk sanatseverlerle onları buluşturmamıza fırsat veren Akbank, “Ai Weiwei Porselene Dair” sergisinde de bizden desteğini esirgemedi. Dünyaca ünlü bir sanatçıyı ağırlamamızı sağlayan Akbank’a, SSM ve tüm sanatseverler adına teşekkürlerimi sunuyorum.

Akbank Yönetim Kurulu Başkanı ve Murahhas Üyesi Suzan Sabancı Dinçer:

Sakıp Sabancı Müzesi’yle olan işbirliğimiz de müzeyle aynı yaşta. 2003 yılında “Mediciler’den Savoylar’a Floransa Saraylarında Osmanlı Görkemi” sergisini desteklemiştik. Bu, müzedeki ilk sergiydi. Daha sonra Rodin, Dali, Anish Kapoor ve ZERO sergileriyle dünyaca ünlü dev sanatçıları Türkiye’deki sanatseverlerle buluşturduk. İşte bu yıl

da zamanımıza damga vuran, dünyanın en önemli çağdaş sanatçılarında Ai Weiwei'in Türkiye'deki ilk sergisini destekliyoruz.

Yıllardır işbirliği yaptığımız Sakıp Sabancı Müzesi Müdürü Dr. Nazan Ölçer'e ve ekibine başarılı çalışmalarından dolayı teşekkür ederiz. Bu sene de kendileri Ai Weiwei'de karar kıldılar, biz de gerçekten çok memnun olduk.

Akbank olarak sanatı desteklerken, önde gelen isimleri, akımları Türk sanatseverlere tanıtmaktan ve bu yolla yenilikçi düşüncenin önünün açılmasına vesile olmaktan büyük mutluluk duyuyoruz.

Türkiye için hep en iyisini düşünüyor ve ülkemizi ileri taşıyacak fikirleri hayata geçirmek için tüm kalbimizle çalışıyoruz.

Bu sergi vesilesiyle İstanbul'un ve ülkemizin yurtdışında doğru ve iyi tanıtımını yapmaktan da özellikle gurur duyuyoruz ve sergiyi gezecek tüm sanatseverlere iyi seyirler diliyoruz.

“Ai Weiwei Porselene Dair” sergisinden notlar

- Sergide 100’ü aşkın eser yer alıyor. Sanatçının yerleştirmeleri, porselen objeleri, videoları, fotoğrafları ve duvar kâğıtları sergileniyor.
- Sakıp Sabancı Müzesi’nin üç katına yayılan sergi, sanatçının hayat hikâyesinin izlerini taşıyor.
- Sergide sanatçının 1976-1977’de ürettiği ilk porselen işi *Kuş Motifli Tabak*’tan, İstanbul için yeni ürettiği ve ilk kez sergilenecek *Mavi-Beyaz Porselen Tabak* serisi ve *Sütun Gibi Üst Üste İstiflenmiş Porselen Vazolar* işlerine kadar uzanan bir süreçten eserler yer alıyor.
- Çok parçalı yerleştirmeleriyle de tanınan Ai Weiwei’in sergide yer alan işleri arasında 5 tona yakın porselen ayçekirdeğinin olduğu *Ayçekirdekleri* yerleştirmesi, 1200 porselen nehir yengecinden oluşan *He Xie*, 10.000 parçalık *Çaydanlık Emzikleri* yer alıyor.
- Sanatında hem tarihi hem de güncel olayları işleyen Ai Weiwei’in temel sorusu “nereden geliyoruz, neredeyiz, nereye gidiyoruz” olarak özetlenebilir.
- Çin geleneksel sanatlarına yaklaşımıyla tarihe meydan okuyan sanatçı, güncel siyasal ve sosyal meselelere yönelik eylem ve eserleriyle aktivist bir kimliğe sahiptir. Sergide yer alan, farklı malzemelerden üretilmiş *Tabakta Beyin MR’ı Görüntüsü*, *Dümdüz*, *Porselen İnşaat Demiri*, *Aydınlatma*, *Şanghay’daki Stüdyo*, sanatçının bu yönüne örneklerden bazılarıdır.
- Sergide yer alan *Han Hanedanı Vazosunu Düşürmek* LEGO parçalarından yapılmıştır.
- Sanatçının *Petrol Damlaları* başlıklı yerleştirmesi ekolojik bir içeriğe sahiptir. Eserini anlatırken insanoğlunun açgözlülükle doğayı sömürmesinden, çevreden, doğal kaynakların aşırı tüketilişinden, okyanusların kirliliğinden bahseden sanatçı böylece çevre sorunlarına da değinir.
- Sergide Ai Weiwei’in ürettiği beş duvar kâğıdı işi sergileniyor: *I.O.U.*, *Çiçekli*, *Odyseia*, *Lamaya Benzeyen ama Aslında Alpaka Olan Hayvan*, *Parmak*.

“Gözünüzü dört açarak” Ai Weiwei sergisini gezerken

Kuş Motifli Tabak, 1976-1977

Ai Weiwei bugün porseleni kendi elleriyle biçimlendirmese de, bu geleneksel hüneri gençliğinde, kuzey Çin’de, Çin porselenlerinin en tanınmış olan *cizhouyao* imalatıyla ünlü bir seramik fırınında öğrenmişti. *Kuş Motifli Tabak*, onun bu gençlik döneminden kalma tek parçadır.

Ruyi, 2012

Kelime anlamı “dilediğince” olan *ruyi*, uzun ömür ve iyi talihi temsil eden bir tören esasıdır. Ai, kendi *ruyi*’sini porselen insan organlarından oluşturarak bu geleneksel formu yeniden yorumlamakta, insanoğlunun sağlıklı oluşundan çok ölümlü oluşunu akla getirmektedir. Ai Weiwei, sergideki bir diğer eser *Özgürce Konuşma Bilmecesi*’nde olduğu gibi, geleneksel form ve dili güncel bir tartışmanın içinde kullanmıştır.

He Xie, 2012

1200 porselen yengeçten oluşan *He Xie* (Nehir Yengeci), 2010’da, Ai Weiwei’in yetkililerin Şanghai stüdyosunu yıkma kararına dikkat çekmek amacıyla düzenlediği şöenin anısına yapılmıştır. Nehir yengeci Çin’de çok sevilen, leziz bir yiyecektir, ama çağdaş kültürde yıkıcı unsurlar anlamına da gelir. Yönetimin dilinden düşmeyen “uyum” sözcüğüyle aynı biçimde telaffuz edilen *he xie*, istikrar adı altında sansür uygulamasının argodaki karşılığı olmuştur.

Ayçekirdekleri, 2010

Ayçekirdekleri yerleştirmesi, Ai Weiwei’i çağdaş sanat tartışmalarının ön saflarına çekmiş, zamanımızın en tanınmış sanatçılarından biri haline getirmiştir. Yerleştirme,

sanatçının yapıtlarında sahicilik, bireyin toplumdaki rolü, kültürel ve iktisadi alışverişin jeopolitiği gibi yinelenen temaları da açılar. Yapıt, Mao Zedong’u güneş, yurttaşları da ona doğru dönmüş ayçiçekleri olarak betimleyen Çin Kültür Devrimi propaganda posterlerini de hatırlatır. Yerleştirme Türk ve Çin toplumlarında dostluk nişanesi olarak paylaşılan temel bir yiyecek olarak ayçekirdeğinin kültürel anlamını da düşündürür.

Jingdezhen’deki hünlerli zanaatkârlarca tek tek biçimlendirilen ve elle boyanan bu benzersiz çekirdekler, toplum imgesine uygun olma baskısı ile bireyin özgürlüğü arasındaki gerilimi de çağırıştırır. Çin’in Batı toplumlarının tüketimi için ucuz mal üretmesine gönderme yapan Ai, çalışmasını şöyle tanımlıyor: “Bireylerin durmadan yinelenen, küçücük çabalarının birikimi sonucunda ortaya çıkan muazzam ve yararsız bir iş.”

Odysseia, 2016

Mavi-Beyaz Porselen Tabaklar, 2017

Sütun gibi Üst Üste İstiflenmiş Porselen Vazolar, 2017

Ai Weiwei, adını antikçağın Homeros’a atfedilen önemli bir şiirinden alan duvar kâğıdı *Odysseia* ve bir dizi yeni porselen tabak ve vazoyla tarihin döngüsel yapısı üzerinde düşünmektedir. Odysseus’un antikçağdaki yolculuğu ile son zamanların bütün dünyayı etkileyen sığınmacı krizi arasında karşılıklı bir ilişki görür. Altı tema bütünü anlamakta merkezi rol oynamaktadır: Savaş, Harabeler, Yolculuk, Denizi Geçmek, Sığınmacı Kampları ve Gösteriler. Bu temalar günümüz sığınmacı sorununu tanımlayan travmaları yansıtmaktadır. *Mavi-Beyaz Porselen Tabaklar* ve *Sütun Gibi Üst Üste İstiflenmiş Porselen Vazolar*’da bu altı tema betimlenmekte, hem mavi-beyaz porselenin dili, hem de çalışmalarda yer alan antikçağ Yunan ve Mısır oymaları ile seramiklerine göndermeler aracılığıyla tarihi bağlama oturtulmaktadır. Çalışmaların çağdaş olduğu ancak yakından bakıldığında anlaşılır; üzerlerindeki imgeler internetten bulunmuş fotoğraflardan ve sanatçının ilk uzun metrajlı belgesel filmi *İnsan Debisi*’ni (2017) çekerken edindiği tecrübelerden esinlenmiştir.

Ai Weiwei hakkında:

Günümüzün çağdaş sanat alanında Çin’de yetişen en etkili kişilerden biri olan Ai Weiwei, heykel, büyük ölçekli yerleştirmeler, film ve mimarlık dahil çok geniş bir yelpazedeki disiplinler içinde çalışır. Çalışmaları, sunuldukları bağlamda sahicilik ve değer sistemlerinin dönüşümü meselelerine eğilir; bu da, izleyenlere günümüzün siyasi ve kültürel konularında bir bakış açısı sağlar. Lafını esirgemeyen bir siyasi ve sosyal yorumcu olarak Ai Weiwei’in güncel mesajları kültür, tarih ve sanat değerlerimiz konusunda bize sunduğu bakış açısının bölünmez parçalarıdır. Muhalif şair Ai Qing’in oğlu olan, Beijing’de, 1957’de doğan Ai Weiwei, Çin’de çağdaş sanatın filizlenmesine hayati katkılarda bulunmuştur. Babasının Çin Komünist Partisi’nin suçlamaları yüzünden 1959’da ailesiyle birlikte gönderildiği bir “yeniden eğitim” kampında büyüyen Ai Weiwei, 1981’de ABD’ye gitti. Orada Marcel Duchamp ve Andy Warhol gibi figürlerin sanatıyla tanışması Ai Weiwei’in çağdaş sanata yaklaşımını büyük ölçüde etkiledi. Çin’e 1993’te döndüğünde geleneksel objeler ve el sanatlarıyla yaptığı deneyler ona geçmiş ve bugün, eski ve yeni Çin arasında köprüler kurma imkânlarını sundu.

2008 Sichuan depremi kurbanları konusunda yaptığı “Yurttaş Soruşturması” gibi araştırma projeleri, bir muhalefet biçimi olarak sosyal medyayı kullanması ve bir aktivist olarak edindiği tecrübelerden beslenen çalışmaları sonucunda, Ai Weiwei’in sanatı siyasi aktivizm ile çağdaş sanat arasındaki ayrımı bulandırmıştır. Ai Weiwei, çağdaş dinamikler ve tarih algımızla ilgili çalışmaları aracılığıyla otuz yılı aşkın bir süredir bize dünyayı algılamak ve

yorumlamakta yeni yollar sunmaktadır. Ai Weiwei Uluslararası Af Örgütü'nün 2015 Vicdan Elçisi Ödülü'nü ve İnsan Hakları Vakfı'nın 2012 Václav Havel Yaratıcı Muhalefet Ödülü'nü almıştır.

Yakın tarihli kişisel sergileri arasında, Washington DC Hirshhorn Müzesi ve Heykel Parkı'ndaki "Ai Weiwei: Hirshhorn'daki İzler", Kudüs İsrail Müzesi'ndeki "Belki, Belki Değil", Prag Ulusal Galerisi'ndeki "Yolculuk Yasası", Floransa, Palazzo Strozzi'deki "Ai Weiwei, Libero", Viyana 21er Haus Çağdaş Sanat Müzesi'ndeki "Ai Weiwei. Yer Değiştirme – Dönüşme" ve Londra Kraliyet Sanat Akademisi'ndeki "Ai Weiwei" vardır.